

📍 Ian Bozic, Petra Janša | 📷 Ian Bozic, Jan Bon

»Glasba ne bo nikoli umrla«

»Šele ko sem se preselila v Anglijo, sem bila prvič na koncertu. Počutila sem se fantastično, saj sem prišla iz dežele, kjer so bile vse glasbene akademije prepovedane,« nam je dejala skladateljica iranskega rodu Shohreh Shakoory, kar v prevodu pomeni slaven in hvaležen.

Ime skladateljice in pianistke iranskega rodu Shohreh Shakoory v prevodu pomeni slaven in hvaležen.

V svet glasbe ste začeli vstopati ravno v obdobju islamske revolucije v državi, v kateri je kmalu po padcu vlade in vzpostavitvi nove oblasti zavladalo šeriatsko pravo. Kako ste to doživeli na področju glasbenega ustvarjanja?

Ko se je zgodila islamska revolucija, so v državi z vzpostavitvijo šeriatskega prava zelo hitro nastopile številne omejitve in pravila. Kmalu so zaprli vrata vsem umetniškim, glasbenim in plesnim

akademijam in šele po petih letih nove oblasti so postopoma znova začeli odpirati vrata le nekaterim institucijam. Ker se ni nič dogajalo, je bilo kot na nekem drugem puščobnem planetu. Spomnim se, da je bilo klasično glasbo zelo poredko slišati, le na radiu in televiziji, pa še ta je bila samo religiozna in pogrebna. Prva štiri leta po revoluciji so bili zelo težki

časi za kateregakoli umetnika. Danes je sicer boljše kot nekdaj, saj je glasba v večji meri le dovoljena.

Preden ste se preselili v tujino, ste bili zaposleni na nacionalni televiziji in radiu.

Igrala sem filmsko glasbo in glasbo za otroški program, a le v studiu, saj mi kot ženski ni bilo do-

voljeno nastopati v javnosti, kjer bi me lahko videli v obraz. Ker naj bi ženski glas veljal za provokativnega, še danes ženske ne smejo peti solo, temveč le v pevskem zboru.

Zakaj ste se odločili zapustiti rodno deželo?

Od nekdanj sem si želela videti svet. Šele ko sem se preselila v Anglijo, sem bila prvič na koncertu in v živo videla glasbene dvorane ter operne hiše. Počutila sem se fantastično, saj sem prišla iz dežele, kjer so bile vse glasbene akademije prepovedane.

Kako je z zabavami, na katerih so mešane družbe?

Po zakonu je to strogo ločeno. V javnosti ni dovoljeno, da se v istem prostoru ženske in moški zabavajo skupaj. Če že, pa morajo ženske zakriti vse dele telesa in nositi naglavno pokrivalo. Seveda je kot v vseh muslimanskih državah prepovedano pitje alkohola, zaradi česar te lahko hitro aretirajo. Toda vsi ljudje smo krvavi pod kožo in vedno najdemo priložnosti. Kaj se dogaja za zaprtimi vrati, pa je odvisno od vsakega posameznika.

Zakaj ste se odločili postati glasbenica?

Že od desetega leta starosti sem zaljubljena v glasbo in njeno magično moč. Še kot punčka sem rada poslušala romsko glasbo, ki jo je bilo tedaj v mojem kraju slišati na vsakem koraku. Takrat še nismo imeli televizije, zato se mi je to zdelo še toliko bolj čarobno.

Kasneje, ko smo televizijo dobili,

»Ko se je zgodila islamska revolucija, so v državi z vzpostavitevjo šeriatskega prava zelo hitro nastopile številne omejitve in pravila.«

pa sem vstopila v drugačen svet glasbe in me je prevzela klasična glasba. Prihajam iz družine, kjer ni bil nihče glasbenik in me prav nihče ni podpiral in spodbujal, saj se z glasbo ni dalo preživljati. Vendar me to ni ustavilo pri uresničitvi mojih sanj. Dobra stvar pri vsem tem je, da mi niso prepovedali ukvarjati se z glasbo. Spomnim se dni, ko sem doma vadila klavir in je moja mama večkrat nergala, da jo od mojega nenehnega igranja na klavir že glava boli. Vseeno pa svojih čustev ni mogla skriti, ko je ponosno poslušala mojo glasbo na radiu in televiziji. Po končani srednji šoli sem se hitro zaposlila in tako v dveh letih prihranila dovolj denarja za nakup klavirja. Nato sem se začela učiti pri slavnem komponistu in nekdanjem univerzitetnem učitelju glasbe v Teheranu, zaradi česar sem vsak dan preživela tudi do osem ur vožnje v nabito polnem avtobusu, obkrožena

z zanimivimi ljudmi, ki so včasih prevažali tudi kokoši v kletkah. Bilo je zelo zabavno. Zelo rada pišem tudi poezijo.

Kako vam uspeva povezovati glasbo in družinsko življenje glede na to, da ste v hiši samo vi glasbenica?

Ker me navdih spremlja vseskozi, se pogosto zgodi, da komponiram tudi v avtomobilu, kjer ideje posnamem na snemalnik ob rdečem semaforju. Ko sem doma, tudi med hišnimi opravili venomer razmišljam o glasbi in vsako idejo takoj zapišem na list papirja.

Kdaj ustvarjate glasbo?

Zame je najboljši čas za ustvarjanje ob zori in ob sončnem zahodu. Trenutek tišine me pomirja in navdušuje.

Kateri instrument poleg klavirja imate še radi?

Flavto. Prav posebno pa mi je všeč tudi človeški glas, ki je zares nekaj posebnega, posebno ženski, ki ti lahko seže zares globoko v srce in dušo. Pevci in pevke, s katerimi sodelujem, so talentirani. Posebno me navdušuje sopranistka ameriškega rodu April Fredrick, s katero se odlično ujameva. Prav njo sem izbrala izmed 190 prijavljenimi pevci za svoj koncert »Bridge to Persia« (Most do Perzije, op. p.). Skupaj s flavtistko Evo Caballero smo nastopile na letošnjem oktobrskem festivalu v Canterburyju. Vse moje skladbe je sopranistka April odpela v mojem maternem jeziku v izjemni improvizaciji, čeprav jezika ne pozna.

Od kod črpate navdih za ustvarjanje?

Navdih vsakodnevno iščem povsod okrog sebe in ob poslušanju raznovrstne glasbe, prav posebej pa ob poslušanju klasičnih velikanov, kot sta Bach in Mozart, ter tudi modernih skladateljev. Navdih iščem v naravi, raznovrstnih umetnostih in ne nazadnje v ljudeh, ki nekaj ustvarjajo predano in z vsem srcem. →

Kdo je Shohreh Shakoory?

Shohreh Shakoory je odraščala v mestecu Shahroudu v severovzhodnem delu Iran, v času islamske revolucije, ko je bila glasba prepovedana.

Shohreh Shakoory je odraščala v mestecu Shahroudu v severovzhodnem delu Irana v času islamske revolucije, ko so bile umetnostne akademije, tudi glasbena, prepovedane. Edini način učenja glasbe so bile zasebne učne ure z nekdanjimi poklicnimi glasbeniki. Z dvajsetimi leti starosti je Shohreh začela s klavirskimi urami in glasbeno teorijo pri Mostafu Pourtorabu. Do učiteljeve hiše v Teheranu, kjer je imela učne ure, se je morala od 8 do 12 ur voziti

z avtobusom. To je počela štiri leta. Na vaje je hodila s Hinushom Makarianom in Vartanom Sahakianom. Nato je več kot štiri leta igrala za nacionalno iransko televizijo in radio, snemala za otroške programe, radijske oddaje in filmske potrebe. Leta 1993 se je preselila v Združeno kraljestvo, kjer je študirala klavir z Bernardom d'Ascolijem, Eleanor Harris in Rogerjem Greenom na Trinity Collegeu v Londonu in tam leta 1997 prejela diplomu učiteljice (LTCL). Shohreh je devet let živela v Belgiji, kjer se je preživljala kot učiteljica in pianistka. Zdaj živi v Canterburyju, poučuje klavir in koncertira v Združenem kraljestvu in po Evropi.

Shohreh Shakoory: »Zame je najboljši čas za ustvarjanje ob zori in ob sončnem zahodu.«

Ali ste pred nastopom živčni?

Čeprav sem v svoji karieri nastopila že nešteto krat, me še vedno, preden stopim na oder, zgrabi taka panika, da mi hoče srce kar zastati. Vendar že po prvih zaigranih notah vsa napetost izgine in glasba me ponese v čarobni svet. Zato je treba zelo dobro poznati glasbo, ki jo izvajaš, in jo vaditi vsak dan. Svojim učencem vedno pravim: prvi dotik klavirske tipke si predstavljajte tako, kot da bi vtikač likalnika vključili v vtičnico. Tako kot v trenutku steče električni tok po žici, tako pritisk na klavirsko tipko požene val energije po tvojem telesu in sproži proces vibracij, čustev in glasbe, ki se ne ustavi, ampak samo stopnjuje. Občinstvo si moraš predstavljati kot posameznika, s katerim se pogovarjaš in te poslušajo. Ko ti uspe osvojiti publiko s svojim igranjem, je to neizmeren užitek.

S čim bi se ukvarjali, če ne bi bili glasbenica?

Zagotovo bi bila novinarka. Zanima me umetnost in najverjetneje bi pisala o tem.

Kaj je najboljši del biti glasbenica?

Ko lahko svoja čustva pretvorim v glasbo, se počutim naravnost čudovito.

Mnogi menijo, da je bilo v glasbi že vse odkrito, skomponirano, napisano. Kako vidite prihodnost klasične glasbe?

Vse se spreminja, tako tudi glasba. Slike realizma, ki jih ne ustvarjajo več v tolikšni meri kot nekoč, je zamenjala fotografija. Menim, da je

Shohreh Shakoory živi v Canterburyju, poučuje klavir ter koncertira v Združenem kraljestvu in po Evropi. Svoja čustva pretvarja v glasbo.

podobno v klasični glasbi, kjer se vedno pojavi nekdo z nečim novim. To je zelo zanimivo in dobrodošlo. Glasba ne bo nikoli umrla.

Kakšno glasbo radi poslušate?

Skoraj vso, od klasične, iranske do popglasbe.

Kako dolgo ustvarjate eno skladbo?

Ustvarjanje je zame zelo sveto in se v to poglobim, zato ustvarjam tudi po več mesecev. Vstajam ob zori, in preden se odpravim v delovno sobo, v tišini meditiram in se poglobim v svoj imaginarni svet. Pišem zato, da prelijem svoja čustva v lepo zgodbo.

Kakšen nasvet bi dali mladim glasbenikom, ki si želijo postati uspešni?

To je zanimivo vprašanje. Najprej se je treba vprašati, kaj je uspeh in kaj vam ta pomeni. Moj nasvet je vedno bil: ne bodite preveč resni, saj na tak način ne morete biti kreativni; življenje jemljite sproščeno, lahko in ostanite zvesti sebi ter pri tem uživajte, kolikor je to mogoče. Menim, da je to ključ do uspeha. Svojih učencev ne spodbujam zato, da bi se udeleževali tekmovanj in bi bili boljši od drugih, temveč da izrazijo svojo kreativnost brez zadržkov. x

Shohreh Shakoory o komponiranju

»Ustvarjanje je zame zelo sveto in se v to poglobim, zato ustvarjam tudi po več mesecev,« pravi Shohreh Shakoory.

»Zame je komponiranje kot tkanje svilene preproge. Moje delo je, da skladbi vdihnem življenje. Potem ko dobim navdih in strukturo za neko skladbo, posvetim veliko časa temu, da prečešem vsako noto posebej: obarvam jo s svojo domišljijo, sanjam o njej, živim z njo, postanem kot nit, ki se tke, dokler ni dokončana, dokler ne postane pesem. Ko je delo končano, je na vrsti poslušalec, ki jo uporabi kot preprogo, kakor jo sam želi: seveda je zame veliko veselje in čast, če se kdo poveže z globino mojega sveta.«